

Feia ben bé un quart d'hora, rellotge en mà, que la Magdalena mantenia el telèfon encolat a l'orella, arrepapada i consentida, en la butaca de la saleta del davant, amb ganes manifestes de passar-hi tan temps com li demanés la mandra, sense aparent justificació; talment negociés, telefònicament parlant, el retorn dels Pirineus amb el president del país de més amunt de la muntanya. Parlava a crits, això sí, que a ella la tonificaven els brams; procurant que el Quim, allí present i neguitós, no es perdés cap estripada de les seues, tan divertides i ocurrents —un fet! mentre garlava amb la Rosa, *l'amiga de l'ànima* de feia un parell de setmanes. Com si el dia abans no s'haguessin passat la tarda resseguint Lleida de dalt a baix, badoquejant *parador-rere-parador*, tots els del carrer Major, i carrers adjacents, amb tota la feina enllestida. També, no cal dir-ho, retallant amb *mirament*, i a l'engròs, l'entorn local del poble compartit, i la seua *latitud*, sempre millorable; l'afecció gratificant que ella més practicava, sense mirar en despeses. Pobre d'aquell que queia en la seua fixació, que prou necessitaria que es collés els calçotets amb pega enganxosa per tapar-se les vergonyes, ja que en sabia..., sempre de bona font! —la seua— els racons de la documentació, per airejar-la a plaer! Un poble petit, ja se sap, no arriba a la talla de segons qui el considera i repassa. A més, hi ha gent que no sap com matar decentment la garsa de la rama,

no et fot! O, *Casonlou!* que deia el Quim, càstig de Nostre Senyor, que ens ha ben tocat de ple als quatre corderets d'escorxador que hi romancegem, sense porta del darrere!

El Quim necessitava telefonar urgentment al Moreno a fi que paralitzés la presentació de la declaració de la renda, a Hisenda, tal com l'havien enllestida la tarda anterior. Havien acordat que, sense demora, el gestor faria la diligència a primera hora del matí..., si bé la Cooperativa li acabava de facilitar, feia una estona, un parell de factures extraviades que podien desgravar considerablement el total del que havia de pagar: prop de tres-cents euros de bon aprofitar..., segons els seus números. Que així que pogués, venia corrent al seu despatx, a Mollerussa, i en parlarien; a veure si es podia rectificar el document abans que fos massa tard. Tant de bo no hagués marxat a Lleida a fer la comanda, tota vegada que s'acabava el termini oficial al cap d'unes hores, i estalonaven. Sempre les presses, i a les darreres!

—Tinc una mica de pressa; dóna'm el telèfon.

—Vols callar, pesat? Doncs..., ja li vaig dir jo, això; a fi de comptes sortíem juntes quan vivia al poble, oi?, tinc prou confiança per no anar d'amagatotis amb ella, em sembla, oi? Doncs saps el que em va respondre?.. Exacte! ni més ni menys: cuida't de la teua feina! Que et sembla? No, si ja ho sé prou que ella vesteix de marca i jo vaig de *mercadill*, oi? Tu et creus que hi tenia alguna cosa a guanyar, jo? Oi, disgustos!

—Faig tard, Magda; collons! —El Quim insistint inútilment.

—Que callis, et dic! No, no és a tu, reina; és que tinc el Quim aquí al davant, i ara se li socarrima la cassola. Que s'aguanti, oi? Te'n recordes d'aquella vegada que vam anar junts a menjar la mona al Castell del Remei i el *Rogelio* va ficar la banya que volia un Gotim Bru per dinar, aprofitant que érem al paradís terrenal del vi, i ella només portava un vinet fresc, de la Cooperativa, la *somalera*? Ella, tant al dia en tot, oi?

El Quim, enfadat, es dirigí cap a l'endoll receptor amb la intenció de desconnectar-li el subministrament, ella el resseguia amb l'ull ben obert, va saltar de la butaca amb arrogància, com una vespa neguitejada, sense apartar l'auricular de l'orella, tot agafant el gerro de vidre gruixut de la tauleta raconera amenaçant-lo de llançar-li.

—Prova-ho, prova-ho si ets valent!

—He de fer una trucada urgent, com t'ho he de dir?

—I jo també, t'esperes!

—És la declaració de la renda, *casonlou*!

—Com si fos l'Estatut, fes-te vent, i calla!

Va fugir cap a la seua habitació, enrampat d'allò més! Amb el Moreno havien confeccionat la fastigosa declaració anyal després de donar-hi tombs i més tombs per estalviar un euro, sense tenir coneixement que les dues factures que li acabaven de donar aquell matí podien desgravar el pagament. Escopia a totes bandes per fer-se passar la contradicció de la dona:

—Maleïts intermediaris que xuclen la sang dels morts, sense ajupir el llom! Mentre la Cooperativa no entri a les tendes, no farem un xapot!

Com que la poma la pagaven, normalment, d'un any per l'altre —quan la pagaven!— sense poder preveure amb exactitud les quantitats que els liquidarien per les vendes efectuades, i avesats com estaven a parar la mà i rebre només la *misèria* que barrinaven els escriptors, en el moment concret d'anar a passar comptes; el pobre pagès tan indefens i curt de talla: muts i a la gàbia! No podien fer càlculs a temps determinat, ni atendre cap necessitat econòmica sense embrancar-se. El pobre pagès, *dóna'm pa i no em peguis*, com sempre!, o sabien mai els totals declarats en els llibres oficials a fi de poder calcular amb quines forces nedaven. Havien d'acceptar el que els deien i gràcies! Una humiliació! Va pensar que un dia s'arranjaria la situació amb el Jaume, el xiquet, quan posés una mica de seny i volgués tafanejar els assumptes de casa...; tot i que en *l'actualitat-actual*, i amb l'excusa

dels estudis, a Lleida, es desentenia de tot el que tufeges a pagesia, deixant-lo en l'esperança pelada que pel seu compte regava; cada vegada més sol enmig del fangar.

El nen, que tindria números i lletra sobrera, potser amb una mica de sort el podria estirar cap al seu bàndol. Però, pobret!, de moment només parlava de Barcelona, de París, de Los Angeles..., o vés a saber on fresaven les seues ales més enllà del restringit circuit local. Del que tenia més al costat, que era el que li havia de donar de menjar, i on acabaria espetegant..., ni la remor! Es veia d'una hora lluny que conqueriria les *britàniques*! Un *somniacebes* vet-ho aquí!

—Aquest cony de Moreno encara fa el transport en carro de trabuc! En comptes d'aconsellar-te, que per això li pago el que em demana, el que fa es posar-me pals a les cames, o precipitar-te al buit. I els de la Cooperativa, em sentiran! Que no ho saben que som en temps de fer les declaracions de la renda per endarrerir tant els paperots necessaris que s'han de presentar? Almenys s'atreuissin a fer-nos ells mateixos les declaracions als socis, i no ens calgués intermediaris. Amb el personal disponible que tenen, sense saber com matar hores; potser ens estalviarien mals de cap, diners pels gestors, i estarien més al dia que ara. Sempre plou i després trona.

Va asseure's a la vora del llit —encara per fer—, intranquil i ben capficat, amb els nervis estrenyent-li progressivament el pas del coll. Potser no era tan greu i n'estava fent un paller. Segurament. Va pensar d'atansar-se al cafè i telefonar des d'allí amb el telèfon de la Dolors, cosa que el calmaria una mica. Ara bé, si anava a cal Capità, feia un tallat i enllestia l'assumpte, com que no era l'habitual, segur que hauria de donar alguna explicació estúpida i innecessària a qui hi trobés matant l'avorriment, assegut en alguna taula llegint el diari, o bé remenant llaurades amb altres desvagats: no li feia el pes. Anar a telefonar fora de casa es podia interpretar esbiaixat, que un poble, és un poble. A més, la Magda

no s'hi podia pas passar el matí sencer garlant amb la Rosa..., si no és que tingués ganes de tocar-li els penjolls sense contemplacions..., com notava que estava fent. Tampoc volia precipitar un numeret, debades, si no calia! Ara bé, amb la Magda, a perdre!

Quinze minuts més tard, la situació no havia canviat, i a ell li va caure el sostre al cap: va explotar. A més, com que ja anava carregat de dies feixucs i motius sobrers amb ella, no li va costar gaire: prou! Viure al costat d'aquella dona se li feia insuportable. Quan coincidien a casa, es buscaven instintivament per esgratinyar-se, i sempre li tocava a ell de plegar les borrasses, cedint, si no volia sang. De vegades es passaven setmanes senceres sense ni saludar-se, tot i dormir en el mateix llit: prou!

Per una trucada de telèfon? Per una trucada de telèfon! Per cent punyetes semblants. Si ella havia olorat que ell necessita utilitzar l'aparell, tenia el matí garantit: no l'hauria! Sabia com buscar-li les pessigolles i gratar la llaga.

Amb els ulls que si saltaven de la capsa i un encaparament amuntegat, va agafar una maleta petita del quartet de les sabates, hi va encabir a corre-cuita la mica de roba que va creure necessària —també els estris d'afaitar i de neteja més corrents, del quarto de bany— i amb ella a la mà, tot tancant quatre portes amb retronys intencionat —potser innecessari— va tornar a la saleta, on la Magda continuava garlant amb la Rosa, a ple rendiment.

—Adéu.

—Adéu?, on vas? Ja et torno a trucar, Rosa. Quim, on vas? On vas amb la maleta?

—Marxo. Marxo de viatge!

—Marxes? Què vol dir que marxes?

—No puc més. S'ha acabat!

—Vols fer el favor de dir-me que et passa? Què hi portes a la maleta?

—Trumfes podrides, hi porto! No em veuràs més el pèl, xiqueta: s'ha acabat! Ja parlarem amb més calma

quan m'hagi asserenat una mica, que ara et fotria una cara d'hòsties que no et coneixeria ni mossèn Ramon!

—Fes el favor de ser una mica homenet, i parlem-ne.

—No sóc ni homenet, ni tinc ganes de parlar de res amb tu; és inútil. Tens el cap corcat, buit! A més, tu i jo, ja fa temps que ho tenim tot dit, no et sembla? Ja rebràs notícies meues, encara que de moment no em busquis que no em trobaràs.

—Quim, on vas?

La Magda en veure'l tan decidit, intentà barrar-li el pas, encreuant-se-li a la porta de sortida del pis, decidit a baixar cap al garatge. Espaterrada i amb els braços estesos en creu, teatralment, com en les *penícules*, de cal Jocs, quan feien *cini*!

—Què et passa? Que no et trobes bé?

—No t'agunto més. Ja en tinc prou! Aniré a viure sota un pont si cal, però et deixo.

—Que estàs boig? A què ve això? Per què estava parlant amb la Rosa?

—Necessitava fer una trucada, com el pa que em menjo. Pel bé de casa, de tots; i tu jugant a fer-me la guitza! Et dic que no puc més.

—Si només trucava...

—Tu, sempre tu! Els altres que es fotin! Primer ets tu, i després també!

D'una empena grollera la va apartar de la porta per baixar decidit al garatge a agafar el cotxe. La dona es va quedar tan astorada que no va saber reaccionar de cap manera positiva; el cap ben buit. Pel buit de l'escala li va preguntar:

—Però vindràs a dinar, oi?

El Quim va pujar al cotxe, fugint de casa com del foc: de la dona, de les quatre parets i de cosa coneguda. Li havia caigut al damunt l'entorn i les seues ombres també. Primer aniria a la gestoria a fi d'aturar la presentació de la declaració..., si hi era a temps!, i després..., després tenia tot el dia per pensar. A casa, no hi tornaria; això ho tenia clar; no pas urgentment!

Mentre conduïa, li va semblar que notava al cap una esponjada relaxació que l'airejava; com un alleujament de destensar cordes que li feia prémer l'accelerador més del compte, i corria massa. Sense obrir la finestra, es notava ventilat, i els *trossos* de pomeres del costat de la carretera que trobava tot passant, li semblaven més ben pentinats que els propis, mentre ullava el paisatge habitual com si el veies per primera vegada: net, lluent, encisador.... Tot plegat, li encoratjava l'ànim i respirava més acompassat, més rítmic.

De sobte, va refusar dirigir-se a Mollerussa, i que el Moreno li *ventés la caspa*, sa mare!

—Que se'n vagi tot a fer punyetes! Potser si comencem a trencar envans adreçarem alguna cosa amb coherència. A fi de comptes només són diners!

A la primera rotonda va girar cua i, tot d'una, com un llampec!, s'encaminà cap a una carretera secundària, en direcció nord, que menava a la muntanya; sense objectiu concret, ni raó elemental que el guiés: d'instint animal. Córrer, escapar-se, fugir, alliberar-se del cercle opressor de la Magda, que l'ofegava. Podia arribar-se fins a Andorra i embafar-se amb ofertes de compra de tota mena —abundoses al país veí— que de vegades apedacen algun cassigall revellit i mal endreçat. O bé pujar fins a Puigcerdà, que sempre li venia de gust i l'asserrenava, tot i que darrerament poques vegades hi accedia, per allò de les distàncies, que ja se li començaven a desproporcionar. També per no anar-hi sol, ja que la dona era més de platja que de muntanya, i arrufava el nas si li ho proposava; ja ni ho plantejava.

A Puigcerdà, precisament? Com un espurneig de llum encegadora, la idea li va semblar encertada, la més escaient!

Li convenia anar tan lluny per buidar la senalla? Per què li havia vingut al pensament un rampell semblant, aparentment escabellat? Malgrat tot, va anar menjant carretera, pujant amunt amb ganes i determinació cada vegada més concreta, notant que es relaxava; conduir li

donava vent, fins a fer-li corejar alguna tonada que li proporcionava la ràdio del cotxe, i mig es coneixia; amb el panorama circumdant, sense ombres, magnífic!

Li van trucar els records. Hi havia fet la mili, a Puigcerdà, amb tantes hores bones de guardar..., i de les altres! Amb el *Llango*, el Jaume Morell, el Cesc Hervera, el Josep Puigredon, el Miquel Ramírez, el Marcelino Roca, el Jaume de *Linyola*, el Josep Ribes..., la Rosa de l'espardenyeria, i no cal dir-ho, amb el Cinto; l'amic Cinto. Ara hi podria vaguejar uns dies *espantant les mosques*, si li venia de gust remenant estratègies per al dia de demà amb la dona, així com mirant d'agafar les rengles per sortir de l'esvoranc on s'havia ficat..., que segur que s'hi havia endinsat tot solet! Sense perdre de vista que anava ben orientat, que era convenient, positiu, i per disbarat que sembles a primera vista, ho portaria a terme. A més, en la Cerdanya no hi pensaria ningú; als de casa no els passaria pel tupí de lligar on havia anat *a pasturar les cabretes*, i el deixarien tranquil, encara que ho volguessin comunicar als Mossos, que prou ho podia reclamar, estúpidaament, la Magda. Puigcerdà era una bona destinació. Emparrar-se fins allà dalt, suposava posar distància física al més lluny suficient de casa, i fora de l'ensulsiada on l'havia conduït el compartir desequilibrat amb ella; això era evident. De fet, la gent, de vegades, agafa uns tombants! De vegades una trucada de telèfon desencadena una allau, i... aparteu les criatures!

No, no era per una fotesa, que havia carregat l'albarda; la relació amb la Magda feia temps que trontollava i no anava per bon camí, ara bé, li havien replanat els obstacles, i a partir d'ara començaria a construir alguna empresa positiva en bé comú? En el fons del seu pensament ho desitjava, tot i que li mancava reflexió assenyada. Ja hi pensaria aquells dies sense data de caducitat, i a veure-les venir.

La Magdalena no era mala mestressa de casa, s'ha de reconèixer: bona cuinera, neta, previsor... ara bé, més mula i irracional que les de parell de llaurar, de l'antigor; l'havia aguantat una eternitat: tota una joventut irrecuperable! Se n'havia cansat, esgotant-li la paciència...; la que tenia! Hi deu haver límits en tota relació, així com un moment àlgid en la trajectòria de tot home honrat, en què una gota d'aigua sobrerera fa vessar el got, sense possible recuperació. Les dones, segurament, tenen una millor acomodació i saben girar la truita més destrament que els homes; amb més enginy. No fem discriminacions, que no toquen. Això sí, ara ell havia decidit dir prou!, i no cal buscar-hi més explicacions innecessàries.

Li succeïa en aquells dramàtics moments, ni més ni menys, malgrat que fossin trompades d'ús corrent entre parelles malavingudes. Reconeixia que ella també tindria algun retret o queixa justificable d'ell, hi podia posar les mans al foc. D'entrada, ho acceptava i...; ja miraria més endavant de calcular d'on fluïxjava el seu paper.

A poc a poc, anava prenent consciència que l'havia feta grossa, i només li ballaven pel cap els pros i contres —de moment emboirats— de l'aventura empresa, sense trobar un descàrrec equilibrat i equànime.

Els retrets poden ser a l'inversa segons qui els porga, com li succeïa a ell, ara que ho pensava més serenament que des de l'interior de casa. Ho reconeixia, tot i que arribats en la cruïlla actual, també era segur i evident que havia perdut interès per la dona; ja no sentia cap atracció per ella, ni en guardava un mínim sentiment físic que li atansés... ni de cap mena! Potser, fins i tot, una creixent animadversió, que tensava més la relació i alhora, l'eximia de cap culpabilitat, no cal dir-ho!

La Magda d'abans ja no hi era en els seus valors sentimentals; havia fugit del seu cor, de la voluntat... Deixem-ho!

Per una trucada de telèfon? No, la cosa venia de temps enrere, era evident, i a poc a poc, sense adonar-se'n,

tots dos amuntegant la bossa personal. Feia massa dies que no tenien cap contacte agradós, ni conversa; lliscant rutinàries en la proximitat embrutidora del fer vida en comú, com a forasters en la mateixa demarcació, sense el mínim interès, i com un fet natural, avorrit i embrutidor. Talment t'acostumes a una cadira de seure —que ja és ben poca cosa! sense relleu, ni escalfor mínima.

El Jaume, el xiquet, era a punt d'acabar els estudis d'agrònom a Lleida, i la Lluïsa, la nena, la beneïda tan jove! ja s'havia endogalat casant-se amb el Joan, aquell depredador fatxenda, més gos que el jeure, i reclamant a la descarada la bossa familiar, com un dret adquirít; inherent al matrimoni, segons els seus càlculs esbiaixats. Això dels nouvinguts en una família que sempre esquitxen! Volia dir tot plegat que, tan l'un com l'altre, s'havien fet prou grans per a comprendre l'elemental dels vols i tombades del matrimoni dels pares. Potser deslligarien correctament el nus de la situació, a l'hora de jutjar-los..., si és que aquell parell de *voltors* volguessin entendre alguna cosa que s'ho valgués, fora de les seues cabòries i interessos particulars. Quins fills, Déu meu!

Ell i la Magda havien arribat on havien arribat, i ningú tenia butlla per ficar-hi els dits. Prou, marxava i estava decidit!

Com un fixament que insisteix; feia massa anys que convivia amb una desconeguda, i el seu comportament, el d'ella!, ja sigui fent-li les sopes, o bé relacionant-se amb la gent de l'entorn, se li feia insuportable. Sempre el desmereïa davant de qui fos, sempre li tapava la boca, o volia la darrera paraula... I si era a la plaça, millor!

—El meu, és un coix: em munta com si fos una somera, amb quatre batzegades acaba la feina i tu..., espera la marinada, si et ve de gust! I amb aquella cuqueta peluda, de no res, que sembla la cua d'una cabra. Ai Senyor, com deu ser això de l'amor que es veu al *cini*!